C/2024/1981

18.3.2024

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa”

(C/2024/1981)

Esittelijä: Marko VEŠLIGAJ, Pregradan pormestari

Viiteasiakirjat: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta
COM(2023) 512 final

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin [XXXX] laajentamisesta koskemaan jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia
COM(2023) 698 final

I MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

2 artiklan 2 kohta – Lisätään uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Tätä direktiiviä sovelletaan 2 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin etuuksiin ja sosiaaliavustuksiin
	— ***eurooppalaisen vammaiskortin haltijan muuttaessa toiseen jäsenvaltioon työskentelemään tai opiskelemaan, kunnes hänen vammaisasemansa on arvioitu uudelleen ja hän on saanut vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta virallisen tunnustuksen;***
	— ***eurooppalaisen vammaiskortin haltijan osallistuessa johonkin EU:n vaihto-ohjelmaan, jolloin direktiiviä sovelletaan kyseisen ohjelman keston ajan. Nämä edellytykset täyttävissä tilanteissa jäsenvaltioiden on varmistettava, että vammaiskortin haltijalla on oikeus 2 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin etuuksiin ja sosiaaliavustuksiin.***

Perustelu

Ehdotuksena on rajata säännöksen soveltaminen tiettyihin ryhmiin ja tehdä siitä näin poikkeus, joka koskee vammaisia opiskelijoita, työntekijöitä ja EU:n vaihto-ohjelmaan osallistujia ja joka kattaa vain 2 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan eikä a alakohtaa, joka todennäköisesti kattaa suurimman osan vammaisten henkilöiden saamista sosiaalietuuksista. Näin voidaan pitää kiinni direktiivin perustarkoituksesta mutta ratkaista samalla huolenaiheet, jotka liittyvät mahdollisuuteen saada sosiaaliturvaetuuksia ja tästä sosiaaliturvajärjestelmiin ja siten paikallis- ja alueviranomaisiin mahdollisesti kohdistuvaan paineeseen. Pyrkimyksenä on myös vastata kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vetoomukseen siitä, että EU:n vammaiskorttiin ja pysäköintilupaan perustuvat etuudet pitäisi voida saada tilapäisesti.

Muutosehdotus 2

5 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun eurooppalaisen vammaiskortin haltijat matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, heille myönnetään oikeus 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta tarjottuihin erityisehtoihin tai erityiskohteluun yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin vammaisille henkilöille, joilla on vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, jossa tunnustetaan heidän vammaisasemansa kyseisessä jäsenvaltiossa.	Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun eurooppalaisen vammaiskortin haltijat matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan ***tai kun on kyse 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista tilanteista***, heille myönnetään oikeus 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta tarjottuihin erityisehtoihin tai erityiskohteluun yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin vammaisille henkilöille, joilla on vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, jossa tunnustetaan heidän vammaisasemansa kyseisessä jäsenvaltiossa.

Perustelu

Liittyy 2 artiklaan tehtyyn muutosehdotukseen 1.

Muutosehdotus 3

6 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Asuinjäsenvaltion on myönnettävä tai uusittava eurooppalainen vammaiskortti suoraan tai vammaisen henkilön hakemuksesta. Se on myönnettävä ja uusittava ***samassa määräajassa, joka on vahvistettu sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun sellaisen virallisen asiakirjan myöntämiselle, jossa vammaisasema tunnustetaan***.	Asuinjäsenvaltion on myönnettävä tai uusittava eurooppalainen vammaiskortti suoraan tai vammaisen henkilön hakemuksesta. Se on myönnettävä ja uusittava ***ilman hakijalle aiheutuvia kustannuksia ja kohtuullisen ajan kuluessa, joka on enintään 60 päivää hakemuksen päivämäärästä edellyttäen, että vammaisasema on jo virallisesti tunnustettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti***.

Perustelu

Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan mukanaan tuomien parannusten toteutumiseksi on varmistettava, että kortin ja luvan saaminen ja uusiminen tapahtuu kohtuullisessa ajassa. Kortin tai luvan haltijoita ei saa myöskään rasittaa lisäkustannuksilla. On kuitenkin huomioitava, että vammaisuuden arviointi kansallisten sääntöjen mukaisesti on olennainen edellytys kortin ja luvan myöntämisen ja uusimisen hoitumiselle 60 päivän tavoitemääräajassa, ja arvioinnin kestoon liittyvien poikkeusten olisi oltava mahdollisia.

Muutosehdotus 4

6 artiklan 4 kohta – Lisätään uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vammaiset henkilöt tai heidän puolestaan ja heidän suostumuksellaan toimivat edustajat voivat hakea muutosta päätökseen, jonka toimivaltainen viranomainen on tehnyt eurooppalaisen vammaiskortin myöntämisestä, uusimisesta tai peruuttamisesta.

Perustelu

Lisäyksellä on tarkoitus korostaa vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeutta ja heidän mahdollisuuttaan käyttää samoja oikeudellisia välineitä kuin vammattomat henkilöt.

Muutosehdotus 5

9 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltioiden on asetettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, uusimista tai peruuttamista koskevat ehdot, säännöt, käytännöt ja menettelyt julkisesti saataville esteettömissä muodoissa, myös digitaalisessa muodossa, ja ***pyynnöstä vammaisten henkilöiden pyytämissä*** avustavissa muodoissa.	1. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on asetettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, uusimista tai peruuttamista koskevat ehdot, säännöt, käytännöt ja menettelyt julkisesti saataville esteettömissä muodoissa, myös digitaalisessa muodossa, ja ***vammaisille henkilöille tarkoitetuissa*** avustavissa muodoissa. ***Erityistä huomiota on kiinnitettävä kuulo- ja näkövammaisiin sekä henkilöihin, joilla on kognitiivisia vammoja, esimerkiksi tarjoamalla tietoa kansallisilla viittomakielillä ja selkokielellä.***
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lisätäkseen yleisön tietoisuutta eurooppalaisesta vammaiskortista ja eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta ja antaakseen vammaisille henkilöille tietoa kyseisten kortin ja luvan hankkimisesta, käytöstä ja uusimisesta myös esteettömillä tavoilla.	2. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lisätäkseen yleisön tietoisuutta eurooppalaisesta vammaiskortista ja eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta ja antaakseen vammaisille henkilöille tietoa kyseisten kortin ja luvan hankkimisesta, käytöstä ja uusimisesta myös esteettömillä tavoilla.
3. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet väärennösten ja petosten välttämiseksi ja torjuttava aktiivisesti eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vilpillistä käyttöä ja väärentämistä.	3. ***Jäsenvaltioiden ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lisätäkseen yleisön tietoisuutta ja antaakseen vammaisille henkilöille tietoa myös esteettömillä tavoilla erityisehdoista tai erityiskohtelusta kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla käyttäen kaikkia, mukaan lukien kuntatason, tiedotuskanavia.***

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijat palauttavat korttinsa ja lupansa toimivaltaiselle viranomaiselle, kun niiden myöntämisedellytykset eivät enää täyty.	***4***. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet väärennösten ja petosten välttämiseksi ja torjuttava aktiivisesti eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vilpillistä käyttöä ja väärentämistä.
5. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan tapauksista, joissa niiden alueella ilmenee toisen jäsenvaltion myöntämän kortin tai luvan väärinkäyttöä. Kortin tai luvan myöntäneen jäsenvaltion on varmistettava asianmukaiset jatkotoimet kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.	***5***. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijat palauttavat korttinsa ja lupansa toimivaltaiselle viranomaiselle, kun niiden myöntämisedellytykset eivät enää täyty.
6. Jäsenvaltioiden on tehtävä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että niissä noudatetaan eurooppalaisesta vammaiskortista tai eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta johtuvia velvoitteita ja vastaavia sellaisten vammaisten henkilöiden oikeuksia, joilla on kyseinen kortti tai lupa, sekä heitä saattavien tai avustavien henkilöiden oikeuksia, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa.	***6***. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan tapauksista, joissa niiden alueella ilmenee toisen jäsenvaltion myöntämän kortin tai luvan väärinkäyttöä. Kortin tai luvan myöntäneen jäsenvaltion on varmistettava asianmukaiset jatkotoimet kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.
7. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettava maksutta saataville selkeällä, kattavalla, käyttäjäystävällisellä ja helposti saavutettavalla tavalla, myös yksityisten toimijoiden tai viranomaisten virallisen verkkosivuston kautta, jos sellainen on saatavilla, tai muulla soveltuvalla tavalla direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti.	***7***. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on tehtävä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että niissä noudatetaan eurooppalaisesta vammaiskortista tai eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta johtuvia velvoitteita ja vastaavia sellaisten vammaisten henkilöiden oikeuksia, joilla on kyseinen kortti tai lupa, sekä heitä saattavien tai avustavien henkilöiden oikeuksia, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa.
	8. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettava maksutta saataville selkeällä, kattavalla, käyttäjäystävällisellä ja helposti saavutettavalla tavalla, myös yksityisten toimijoiden tai viranomaisten virallisen verkkosivuston kautta, jos sellainen on saatavilla, tai muulla soveltuvalla tavalla direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti.
	9. Komission on varmistettava, että jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallisviranomaisten käyttöön annetaan riittävästi rahoitusta hallinnollisten menettelyjen, fyysisen kortin tai luvan myöntämisen, tiedottamisen ja valistuskampanjan kustannusten sekä muiden asiaan liittyvien kustannusten kattamiseksi.

Perustelu

Olisi tehtävä selväksi, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöönottamisessa, ja niitä olisi tästä syystä kuultava laajemmin. Niiden tehtävänä on lisäksi tiedottaa kohderyhmilleen kortista ja luvasta esteettömällä tavalla päivittäisissä yhteyksissään vammaisten henkilöiden kanssa. On tärkeää, ettei paikallis- ja alueviranomaisille aiheudu tästä lisää taloudellisia haasteita, vaan että ne saavat unionilta tukea tehtävässään.

Muutosehdotus 6

11 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.	Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti***, vammaisia henkilöitä ja heitä edustavia järjestöjä sekä asiaankuuluvia täytäntöönpanoviranomaisia alue- ja paikallistasolla***.

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään varmistamaan, että tahot, joiden on tarkoitus hyötyä direktiivin täytäntöönpanosta, voivat osallistua siihen ja olla mukana sen seurannassa. Kun vammaisilla henkilöillä on mahdollisuus välittömään osallistumiseen, he voivat jakaa suoraan asiantuntemustaan ja kokemuksiaan, jotta lainsäädännöstä tulisi osallistavampaa. Myös alue- ja paikallisviranomaisilla on paljon kokemusta, sillä suurinta osaa kysymyksistä, jotka koskevat vammaisia henkilöitä, käsitellään niiden tasolla.

Muutosehdotus 7

12 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.	Komissiota avustaa komitea***, ja komissio osallistaa mielekkäällä tavalla vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt***. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

Perustelu

Muutosehdotuksessa otetaan huomioon useiden vammaisia henkilöitä edustavien sidosryhmien vaatimus.

Muutosehdotus 8

15 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yksityiset toimijat ja viranomaiset asettavat tiedot 5 artiklan mukaisista erityisehdoista tai erityiskohtelusta julkisesti saataville saavutettavissa muodoissa.	1. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on varmistettava, että yksityiset toimijat ja viranomaiset asettavat tiedot 5 artiklan mukaisista erityisehdoista tai erityiskohtelusta julkisesti saataville saavutettavissa muodoissa***, muun muassa esteettömästi audiovisuaalisessa muodossa tai selkokielellä. Tätä varten olisi 9 artiklan mukaisesti myönnettävä EU:n rahoitusta.***

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Jäsenvaltioiden on kannustettava yksityisiä toimijoita tai viranomaisia tarjoamaan vapaaehtoisesti erityisehtoja tai erityiskohtelua vammaisille henkilöille.	2. Jäsenvaltioiden ***ja tarvittaessa alue- ja paikallisviranomaisten*** on kannustettava yksityisiä toimijoita tai viranomaisia tarjoamaan vapaaehtoisesti erityisehtoja tai erityiskohtelua vammaisille henkilöille.
[…]	[…]

Muutosehdotus 9

16 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komission kertomuksessa otetaan huomioon vammaisten henkilöiden, talouden toimijoiden ja asiaan liittyvien valtiosta riippumattomien järjestöjen näkemykset, mukaan lukien vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt.	Komission kertomuksessa otetaan huomioon vammaisten henkilöiden, ***täytäntöönpanosta vastaavien alue- ja paikallisviranomaisten,*** talouden toimijoiden ja asiaan liittyvien valtiosta riippumattomien järjestöjen näkemykset, mukaan lukien vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt.

II **POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aloitteeseen, jonka tarkoituksena on luoda yhteinen standardoitu malli eurooppalaiselle vammaiskortille ja eurooppalaiselle vammaisten henkilöiden pysäköintiluvalle, ja pitää sitä tehokkaana toimenpiteenä, jolla voidaan varmistaa vammaisille henkilöille mahdollisimman itsenäinen vapaa liikkuvuus ja oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin siltä osin kuin on kyse yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen saatavuudesta.

2. katsoo, että aloitteen tavoitteita ei voida saavuttaa riittävällä tavalla kansallisella tasolla, sillä siinä on kyse nimenomaan Euroopan unionin kortista ja luvasta, jotka antavat vammaisille henkilöille mahdollisuuden turvata oikeutensa, jotka koskevat pysäköintiehtoja ja heille varattuja pysäköintipaikkoja tai muuta erityiskohtelua heidän käyttäessään palveluja, toimintoja tai sisältöä muussa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossaan. Nämä tavoitteet voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin EU:n tasolla. Aloite on siten toissijaisuusperiaatteen mukainen.

3. muistuttaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevasta strategiasta aiemmin antamastaan lausunnosta ([1]) ja pitää tärkeänä, että uusi direktiivi noudattaa aiemmassa lausunnossa esitettyjä kattavia periaatteita. Komitea korostaa tarvetta kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jolla voidaan varmistaa paitsi uuden aloitteen käytännöllisyys myös se, että se perustuu laajempiin näkökohtiin, jotka liittyvät esteettömyyteen ja vammaisten henkilöiden riippumattomuuteen ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin.

4. on myös tyytyväinen komission ehdotukseen COM(2023) 698 final direktiivin laajentamisesta koskemaan jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia. Direktiivin soveltamisalan laajentaminen on tarpeen, jotta voidaan estää kaikenlainen syrjintä EU:n kansalaisten ja Euroopan unionissa asuvien kolmansien maiden kansalaisten välillä sekä varmistaa, että eurooppalaista vammaiskorttia ja eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa tarvitsevilla on yhtäläiset mahdollisuudet saada ne käyttöönsä.

5. korostaa, että direktiivillä ei pyritä yhdenmukaistamaan erilaisia kelpoisuusperusteita, -edellytyksiä tai arviointimenettelyjä vammaisaseman tunnustamiseksi, vaan jätetään tämä edelleen jäsenvaltioiden vastuulle toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

6. pitää myönteisenä, että mallilla varmistetaan kaikille eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoille yhtäläiset mahdollisuudet erityisehtoihin tai erityiskohteluun ja että tiedot annetaan saavutettavissa muodoissa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882 ([2]) liitteessä I vahvistettujen vaatimusten mukaisesti.

([1]) EUVL C 300, 27.7.2021, s. 24.
([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70).

7. katsoo, että ehdotuksessa esitetyt eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan yhteiset standardoidut mallit eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen ja oikeasuhtaista, jotta voidaan turvata vammaisten henkilöiden oikeus vapaaseen liikkuvuuteen sekä oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja mahdollisuuksiin hyödyntää palveluja ja toimintoja EU:ssa.

8. korostaa, että direktiivin soveltamisala on määriteltävä tarkkaan, sillä jäsenvaltioissa on erilaisia menettelyjä ja järjestelyjä erityiskohtelun turvaamisessa. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat palvelut ja toiminnot on määriteltävä selkeästi ja erotettava direktiivin soveltamisalaan kuulumattomista sosiaaliturvan, sosiaalisen suojelun tai sosiaalihuollon palveluista ja toiminnoista.

9. suosittaa, että eurooppalaisen vammaiskortin soveltamisala laajennetaan kattamaan sosiaaliturvapalvelut välivaiheessa vammaisten henkilöiden muuttaessa toiseen jäsenvaltioon opiskelemaan tai työskentelemään. Laajennusta ehdotetaan paitsi siihen asti, kunnes vammaisasema on tunnustettu uudessa jäsenvaltiossa, myös silloin, kun on kyse lyhytaikaisesta oleskelusta, kuten nuorisovaihdosta, opiskelijavaihdosta, työharjoittelusta tai ammatillisesta koulutuksesta. Tämä on erittäin tärkeää, sillä toiseen maahan muuttavien vammaisten henkilöiden sosiaaliturvaoikeuksissa ilmenee usein puutteita. Näin voitaisiin poistaa vammaisten henkilöiden syrjintää, parantaa heidän tasa-arvoista kohteluaan ja antaa heille täysi mahdollisuus käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, joka on yksi EU:n neljästä perusvapaudesta ja johon sisältyy yhdenvertaisen kohtelun periaate.

10. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten merkitystä direktiivin tehokkaassa täytäntöönpanossa niiden toimivallan mukaisesti. Tämä koskee erityisesti matkailukohteita. Alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltaan voi kuulua esimerkiksi asianmukaisten pysäköintipaikkojen tarjoaminen, kortin tai luvan haltijoille tarkoitettujen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen saatavuuden valvonta ja säännölliset tarkastukset väärinkäytösten estämiseksi.

11. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten roolia koulutusohjelmien tarjoamisessa kansalaisille, erityisesti vammaisille henkilöille, mutta myös viranhaltijoille, henkilöstölle ja yksityisille tahoille vammaisten henkilöiden oikeuksista ja mahdollisuuksista kortin tai luvan haltijoina. Tämä on erityisen tärkeää matkailukohteissa, jotka tarjoavat matkailutuotteita ja -palveluja (esim. julkisten hankintojen tekijät, terveydenhuollon ammattilaiset, pelastuspalvelutyöntekijät, matkaoppaat, matkanjärjestäjät, liikenteenharjoittajat).

12. painottaa etenkin sitä, että ajoneuvojen pysäköintilupien oikeellisuutta valvovaa henkilöstöä on koulutettava ja että on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan estää se, että eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa käyttävät sääntöjen vastaisesti muut kuin vammaiset henkilöt. Komitea suhtautuu ehdotukseen myönteisesti rikollisuuden ehkäisemisen näkökulmasta, sillä muun muassa korttien väärinkäyttö, varkaus ja väärentäminen ovat EU:ssa suuri ongelma. Järjestelmä, joka on luotava jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa varten, saattaa auttaa estämään tätä.

13. katsoo, että alue- ja paikallisviranomaisten on tehtävä tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä palveluntarjoajien kanssa ja että on otettava huomioon alue- ja paikallisviranomaisten tärkeä rooli palautteen keräämisessä, kortin ja luvan tehokkuuden ja hyödyllisyyden parantamisessa sekä niiden käyttöä koskevien parhaiden käytäntöjen jakamisessa.

14. tähdentää, että eurooppalaisen vammaiskortin olisi täydennettävä kunkin jäsenvaltion tasolla annettavaa erillistä todistusta vammaisuudesta ja oltava siitä erillinen. Lisäksi sekä fyysinen että sähköinen kortti olisi myönnettävä pyynnöstä ja maksutta kaikille käyttäjille. Komitea korostaa, että kyseessä olevat puitteet koskevat todistusta vammaisasemasta kaikissa jäsenvaltioissa.

15. kannattaa vaatimusta kunnioittaa kaikilta osin oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan ja vaatimusta soveltaa henkilötietojen käsittelyä koskevia suojatoimia yleisen tietosuoja-asetuksen ([3]) mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota vammaisuuden tyyppiä koskevien tietojen luottamuksellisuuteen.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

16. painottaa, että direktiivi on pantava nopeasti täytäntöön ja että on tehtävä tiivistä yhteistyötä kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa sekä integroitava kaikki jäsenvaltioiden tasolla käytössä olevat järjestelmät ja rekisterit. Tavoitteena on parantaa kortin ja luvan hyödyllisyyttä tilanteissa, joissa vammaisuus on yhteydessä tiettyihin oikeuksiin, ja vähentää siten viranomaisten, myös alue- ja paikallisviranomaisten, hallinnollista taakkaa esimerkiksi silloin kun on kyse vammaisaseman tunnustamatta jättämiseen liittyvistä oikeudellisista epävarmuustekijöistä tai yhdenvertaisesta kohtelusta ja tavaroiden ja palvelujen saatavuudesta matkustettaessa.

17. katsoo, että eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan uusi yhteinen malli on otettava pikaisesti käyttöön, koska monet vammaiset henkilöt käyttävät liikkumiseen yksityisautoa, sillä se on helpoin tai jopa ainoa keino liikkua itsenäisesti.

18. tähdentää, että alue- ja paikallisviranomaiset tarvitsevat EU:lta taloudellista tukea voidakseen tarjota alue- ja paikallistasolla digitaaliset välineet eurooppalaisen vammaiskortin käyttöä varten, kun otetaan huomioon, että kaikilla EU:n alue- ja paikallisviranomaisilla ei ole digitaalista rekisteriä vammaisista henkilöistä eikä digitaalisia välineitä.

19. kehottaa alue- ja paikallisviranomaisia etsimään aktiivisesti EU:n ja jäsenvaltioiden tasolta varoja, joilla tuetaan merkittäviä investointeja infrastruktuurin parantamiseen ja mukauttamiseen, kuten esteettömiin luiskiin ja hisseihin, jotta voidaan turvata esteettömyyttä vammaisille henkilöille lisäävät hankkeet ja kehittää niitä edelleen. Julkisten rakennusten ja vammaisille henkilöille tarkoitettujen palvelujen näkyvyyden ja esteettömyyden parantaminen vahvistaa suoraan kortin käytettävyyttä ja merkitystä.

20. katsoo, että esteettömyyden vähimmäisvaatimukset on määriteltävä EU-, jäsenvaltio- ja aluetasolla. Komitea pitää tärkeänä, että kortti ja lupa tunnetaan yleisesti. Tähän voivat vaikuttaa myönteisesti erilaiset alue- ja paikallistason toimet, joilla pyritään parantamaan vammaisten henkilöiden elämänlaatua muun muassa ottamalla nämä kortit ja luvat käyttöön julkisissa palveluissa, kuten liikenteessä ja kulttuuritapahtumissa, ja antamalla paikallisille viranomaisille koulutusta korttien merkityksestä ja käytöstä.

21. katsoo, että paikallisviranomaisilla on keskeinen rooli kortin ja luvan edistämisessä ja tunnettuuden lisäämisessä. Tähän voidaan päästä suurelle yleisölle, kortin ja luvan mahdollisille käyttäjille ja palveluntarjoajille suunnatuilla erilaisilla valistuskampanjoilla, joissa kerrotaan kortista ja luvasta sekä niiden saamisen, käytön ja uusimisen ehdoista. Valistuskampanjoita on järjestettävä kaikilla EU:n kielillä sekä selkokielellä ja viittomakielellä verkkosisällön saavutettavuusohjeiden korkeinta tasoa (AAA) noudattaen.

Bryssel 31. tammikuuta 2024.

Euroopan alueiden komitea
Puheenjohtaja

Vasco ALVES CORDEIRO